

POLITICA EUROPEANĂ DE SECURITATE
ȘI APĂRARE – PESA. CONTRIBUȚIE ESENȚIALĂ
A POLITICII UNIUNII EUROPENE LA REZOLVAREA
PROBLEMELOR DE SECURITATE GLOBALE

Lt.col.lect.univ.dr. Liviu BALABAN

*Orice ființă umană are dreptul la viață,
la libertate și la securitatea persoanei sale.*
Declarația Universală
a Drepturilor Omului, art. 3

At the June 2002 European Council in Seville, it was decided to increase the Union's involvement in the fight against terrorism, by developing the Common Foreign and Security Policy (CFSP) and by making the European Security and Defence Policy (ESDP) operational. It was recalled that the ESDP, can play an important role in counteracting this threat to European security. The way in which the Petersberg missions were interpreted evolved and these now covered nearly every hypothesis except collective self-defence, which remained a NATO prerogative.

Fundamentele Politicii Europene de Securitate și Apărare - PESA

Politica Europeană de Securitate și Apărare – PESA (*European Security and Defence Policy – ESDP*) sau, respectiv, Politica Europeană de Securitate și Apărare Comună – PESAC (*Common European Security and Defence Policy, CESDP*) concept care a dobândit în ultimii ani tot mai multă substanță este parte componentă intrinsecă a PESC și include realizarea, în mod gradual, a politicii de apărare comune care poate conduce în timp la o apărarea comună într-o manieră compatibilă și coordonată cu NATO și nu implică crearea unei armate europene.

Politica Externă și de Securitate Comună – PESC (*Common Foreign and Security Policy – CFSP*) denumește un capitol distinct (Titlul V) al Tratatului de la Maastricht și reprezintă unul dintre cei trei piloni ai construcției europene. PESC include toate aspectele referitoare la securitatea Uniunii, inclusiv

PESA, fără a prejudicia caracterul specific al politicii de securitate și apărare al statelor membre și respectând obligațiilor acestora în cadrul NATO.¹⁰

Conform *Tratatului privind Uniunea Europeană – TUE* (art. J.1.), obiectivele PESC sunt următoarele: salvagardarea valorilor comune, a intereselor fundamentale și a independenței Uniunii; consolidarea securității Uniunii și a statelor membre, sub toate formele; menținerea păcii și întărirea securității internaționale, în conformitate cu principiile Cartei Națiunilor Unite, precum și cu principiile Actului final de la Helsinki și obiectivele Cartei de la Paris; promovarea cooperării internaționale; dezvoltarea și consolidarea democrației și a statului de drept, precum și respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale¹¹.

PESA are scopul de a permite UE să dezvolte capacitățile militare și civile de management a crizelor și de prevenire a conflictelor la nivel internațional, ajutând astfel la menținerea păcii și securității, în conformitate cu Carta Națiunilor Unite.

PESA a fost inclusă ca parte a PESC prin unele schimbări instituționale la nivelul Uniunii Europene, cum ar fi: cumularea atribuțiilor postului de înalt reprezentant pentru CFSP cu cele de secretar general al

¹⁰ Antonio Missiroli, *Background of ESDP (1954-1999)*, Institutul UE pentru Studii de Securitate, 2000. După eșecul Comunității de Apărare Europene (*European Defence Community*) în anul 1954, politica de securitate și, în special, cea de apărare nu a fost considerată ca făcând parte din domeniul de preocupări a Comunităților Europene. Cooperarea Politică Europeană (*European Political Cooperation - EPC*) între miniștrii de externe a fost dezvoltată informal începând cu 1970, apoi încorporată în Actul Unic European (1986), în care a fost introdus și termenul *securitate*, dar numai cu referiri la implicațiile economice. Opinia generală era că funcțiile referitoare la apărarea teritorială, mai ales, trebuiau să fie îndeplinite de NATO sau de forțele naționale. Tratatul de la Maastricht (1991) de creare a Uniunii Europene prevedea existența Politicii Externe și de Securitate Comune – PESC (*Common Foreign And Security Policy – CFSP*), care în principiu, includea posibilitatea realizării unei politici de apărare comune și, în timp, a unei apărări comune, însă lăsa elaborarea și implementarea deciziilor și acțiunilor cu implicații de apărare în sarcina Uniunii Europei Occidentale (*Western European Union – WEU*). Prin Tratatul de la Amsterdam, în 1997, domeniul PESC a fost mărit prin includerea „misiunilor Petersberg” (*umanitare și de salvare, de menținere a păcii, misiuni ale forțelor luptătoare în managementul crizelor, inclusiv menținerea păcii*). Declarația Consiliului European de la Koln, din anul 1997, lansa Politica Europeană de Securitate și Apărare – PESA (*European Security and Defence Policy – ESDP*), ca parte a PESC, prin încorporarea Declarației comune franco-britanică de la St.Malo din 1998, care făcea referire pentru prima dată la necesitatea existenței unei capacități de acțiune autonome, susținută de forțe militare credibile, mijloacele de a decide folosirea acestora pentru a răspunde crizelor internaționale, fără punerea în discuție a NATO sau a altor angajamente naționale. Au fost incluși pentru prima dată în documentele oficiale ale UE termeni precum „prevenirea crizelor” și „managementul crizelor” în relație cu „misiunile Petersberg”, iar UE prelua de la UEO, aceasta considerându-se că și-a îndeplinit scopul pentru care a fost creată, acele funcțiuni necesare îndeplinirii responsabilităților.

¹¹ *Tratatul privind Uniunea Europeană*, în Documente de bază ale Comunităților și Uniunii Europene, Polirom, Iași, 1999, pp. 180, 182.

Consiliului Europei; crearea Comitetului Politic și de Securitate; crearea Comitetului Militar European; crearea Statului Major Militar European; organizarea de sesiuni periodice ale Consiliului general, cu participarea miniștrilor apărării; preluarea funcțiilor WEU în acest domeniu de către Uniunea Europeană în ceea ce privește sarcinile Petersberg.

Structura instituțională a UE în domeniul PESA este formată din Secretarul General / Înalt Reprezentant pentru PESC, Comitetul Politic și de Securitate, Comitetul Militar, Statul Major Militar și Celula de Planificare Civil-Militară.

Secretarul General al Consiliului UE (TEU, Art. 26) îndeplinește și rolul de Înalt Reprezentant pentru PESC (SG/ÎR pentru PESC). În condițiile încorporării Politicii Europene de Securitate și Apărare, în cadrul pilonului II al Politicii Externe și de Securitate Comună, după Summit-ul franco-britanic de la St. Malo (decembrie 1998), SG/ÎR pentru PESC a obținut responsabilități și în domeniul securității și apărării.

Comitetul Politic și de Securitate (*Political and Security Committee – PSC* sau, după denumirea larg utilizată în limba franceză, *Comité Politique et de Sécurité – COPS*), Comitetul Militar (*European Union Military Committee – EUMC*) și Statul Major Militar (*European Union Military Staff – EUMS*) sunt structurile politice și militare permanente, care au scopul de a oferi Consiliului UE orientarea politică și direcționarea strategică necesare.

Comitetul Politic și de Securitate *PSC*¹² este însărcinat cu urmărirea situației internaționale în zonele cuprinse în politica externă și de securitate comună, precum și cu definirea politicilor și monitorizarea implementării, în timp ce Comitetul Militar European *EUMC*¹³ este organismul militar cel mai înalt din cadrul Consiliului și este compus din Șeful Apărării *Chiefs of Defence* (CHODs) și din reprezentanții militari (Milreps) la Bruxelles. În situațiile de management al crizelor, la cererea PSC, EUMC face apel la Statul Major Militar European Union Military Staff (EUMS) pentru a dezvolta și a prezenta opțiunile militare strategice. Statul Major Militar EUMS¹⁴, asigură expertiză și sprijin pentru ESDP, inclusiv conducerea operațiunilor militare ale Uniunii Europene de management al crizelor.

Alte structuri care joacă diverse roluri în ESDP sunt: Comitetul pentru Aspecte Civile în managementul Crizelor, un organism consultativ format din oficiali de la diferite ministere din cadrul Uniunii; Centrul de Situații *Situation Centre (SITCEN)* a cărui sarcină este de a monitoriza situațiile cu potențial de criză și de a le raporta Consiliului.

¹² <http://ue.eu.int/pesc/military/en/L27-1en.pdf>

¹³ <http://ue.eu.int/pesc/military/en/L27-4en.pdf>

¹⁴ <http://ue.eu.int/pesc/military/en/L27-7en.pdf>

Scopul tuturor acestor instituții este de a pune la dispoziția Uniunii forțele capabile să îndeplinească toate misiunile Petersberg (sarcini umanitare și de salvare, sarcini de menținere a păcii, și sarcini ale forțelor luptătoare în managementul crizelor inclusiv cele de menținere a păcii) sub referirea „întreaga gamă de sarcini pentru prevenirea conflictelor și managementul crizelor”, inclusiv cele mai solicitante, în operații până la nivel corp de armată, (50.000 – 60.000 de oameni) sub forma unei Forțe de Reacție Rapidă.

Creșterea implicării în lupta împotriva terorismului printr-o abordare coordonată și interdisciplinară a dus la o creștere rapidă a politicii externe și de securitate a Uniunii Europene (PESC) și prin operaționalizarea PESA. În lumina schimbărilor survenite în ultimii ani, PESA și-a schimbat dimensiunea, de la cea a unui instrument de management al crizelor în Balcani la cea a unui aparat necesar lărgirii rolului Europei în lume.

Strategia de securitate a Uniunii Europene

Strategia de Securitate a UE, vizează stabilirea obiectivelor strategice ale Uniunii Europene din perspectiva asumării unui rol mult mai pronunțat în demersul global de gestionare a noilor tipuri de riscuri și amenințări. Uniunea Europeană nu pare a fi în prezent amenințată de conflicte de tip clasic, constând în atacuri armate pe scară largă, în schimb o serie de alte amenințări se profilează la orizont, fiecare dintre ele fiind greu predictibile și relativ difuze, ceea ce le face, într-un fel, mult mai greu de contracarat.

Pomind de la analiza globală a impactului acestora asupra securității europene, documentul stabilește trei obiective majore pe care Uniunea trebuie să le promoveze în susținerea valorilor și principiilor ce o guvernează: promovarea unei politici eficiente de prevenire a conflictelor, prin utilizarea întregului set de capacități (militare și civile) pe care UE le posedă; orientarea demersurilor Uniunii în vederea creării unui climat de securitate în imediata vecinătate a Europei; menținerea ordinii internaționale prin promovarea multilateralismului efectiv, prin respectarea și dezvoltarea dreptului internațional, în deplin acord cu principiile Cartei Națiunilor Unite.

Prezentat la Salonic, de către Înaltul Reprezentant UE pentru PESC și secretarul general al UEO Javier Solana, la 20 iunie 2003, documentul intitulat „O Europă mai sigură într-o lume mai bună” (*A secure Europe in a better world*), s-a constituit în prima schiță a unui concept strategic al viitoarei Uniuni Europene extinse¹⁵. Documentul procedează la o analiză a mediului de securitate, identifică obiective strategice și propune politici menite de a răspunde principalelor provocări și amenințări la adresa securității. În această din urmă categorie sunt incluse: conflictele regionale, sărăcia, foamea, epidemiile, refugiații și migrația masivă, corupția, dictaturile, schimbările

¹⁵ *A European strategic concept-defence aspects*, pp. 10, 12-15.

climaterice și dependența energetică, precum și „noile amenințări” reprezentate de terorismul internațional, proliferarea armelor de distrugere în masă, „statele eșuate” (*failed states*) și criminalitatea organizată.

Documentul subliniază că europenii „trebuie să fie gata de a acționa înainte de producerea unei crize” – formulări ce înscriu conceptul strategic european în logica abordării preventive. Nu în ultimul rând, conceptul subliniază necesitatea ca Europa să-și asume un spectru mai variat de misiuni care să includă, pe lângă sarcinile Petersberg, operații comune de dezarmare, sprijin pentru țări terțe în combaterea terorismului și reforma sectorului de securitate.

„Mecanismul de reacție rapidă” (*Rapid Reaction Mechanism*) îngăduie statelor comunitare să acționeze rapid, eficient și de o manieră flexibilă în situații de urgență sau criză, care amenință legea și ordinea, securitatea și siguranța indivizilor, care sunt de natură a degenera în conflicte armate sau destabiliza, a afecta programele și politicile de asistență și cooperare, eficiența și/sau condițiile implementării adecvate a acestora¹⁶. Accentul a fost pus pe domeniile prevenirii conflictelor și gestionării crizelor, fiind identificate noi obiective concrete pentru aspectele civile ale gestionării crizelor, și adoptându-se Politica de exerciții a UE, care identifica cerințele, categoriile și tipurile de exerciții de gestionare a crizelor ce urmau a fi desfășurate de către Uniune.

Terorismul internațional reprezintă o amenințare strategică care dincolo de riscurile imediate, amenință deschiderea și toleranța, specifice societăților democratice și pentru care Europa este atât o țintă, cât și o bază de lansare a atacurilor.

După evenimentele de pe 11 septembrie 2001, lupta împotriva terorismului este o prioritate pentru UE, care îmbracă aspectul unei abordări coordonate și interdisciplinare a tuturor politicilor Uniunii inclusiv prin dezvoltarea PESC și prin operaționalizarea PESA, cu implicații cruciale pentru securitatea Uniunii. O serie de factori, între care amintim: libertatea de mișcare în cuprinsul Europei unite, sistemele relativ deschise și slab monitorizate de azil și imigrare, tradiția libertăților civice, accesul facil la rețelele financiare europene, sistemele polițienești și judiciare insuficient coordonate făceau din UE un spațiu extrem de vulnerabil la terorism. Conștientizând acest pericol, după 11 septembrie Uniunea Europeană a adoptat un întreg pachet de măsuri cu caracter antiterorist, ce includea plasarea terorismului în topul listei amenințărilor la adresa securității, o definiție comună a terorismului, o listă de organizații socotite teroriste și un plan de acțiune comprehensiv pentru combaterea terorismului, ce includea consolidarea cooperării polițienești și judiciare, și creșterea volumului de

¹⁶ *Council Regulation (EC) No. 381/2001 of 26 February 2001 creating a rapid-reaction mechanism*, în *European Union Foreign, Security and Defence Policy. Basic Documents*, pp. 96-101.

informații relevante între autoritățile naționale cu atribuții în lupta împotriva terorismului, întărirea și perfecționarea politicilor referitoare la azil și imigrare, instrumente legislative menite a suprima finanțarea terorismului și întărirea securității aeriene¹⁷.

Proliferarea armelor de distrugere în masă reprezintă o altă importantă amenințare contemporană la adresa păcii și securității țărilor și popoarelor. Răspândirea tehnologiei rachetelor purtătoare va amplifica instabilitatea și va crea riscuri suplimentare prin faptul că prin intermediul armelor de distrugere în masă un grup terorist de mici dimensiuni poate provoca pierderi, care anterior nu puteau fi cauzate decât de armate ale unor state naționale.

Adoptată la Consiliul Uniunii Europene de la Luxemburg, la 16 iunie 2003, *Strategia UE de combatere a proliferării armelor de distrugere în masă* menționa zece principii de bază: urmărirea universalizării convențiilor privitoare la dezarmare și neproliferare concomitent cu sublinierea importanței implementării lor la nivele naționale; asigurarea respectării angajamentelor de neproliferare prin apel la mecanisme de inspecție/verificare; întărirea politicilor de control a exporturilor; introducerea unui element de neproliferare mai puternic în relațiile cu anumiți parteneri; dialogul cu țările suspectate de activități de proliferare și cele ale căror cooperare este vitală unor politici efective de neproliferare; extinderea inițiativelor de cooperare pentru reducerea amenințării și a programelor de asistență în domeniu; asigurarea resurselor și sprijinului adecvat organizațiilor și aranjamentelor active în sfera neproliferării; promovarea unei strânse coordonări cu Statele Unite; urmărirea încheierii unei convenții internaționale pentru prohibirea producției de material fizionabil pentru armele nucleare; și luarea în considerare a posibilității uzitării unor măsuri coercitive, inclusiv, ca măsură de ultimă instanță, folosirea forței, în conformitate cu Carta Națiunilor Unite, atunci când măsurile politico-diplomatice au eșuat. Cu excepția câtorva amendamente, precum eliminarea referirii la folosirea forței, principiile enunțate la Luxemburg au fost sancționate de către Consiliul European de la Salonic.

Existența unor structuri statale slabe (failed states) și amplificarea crimei organizate. În unele părți ale globului (Somalia, Liberia, Afganistan,

¹⁷ Adela Gooch, *Europe's Foreign, Security and Defence Policy After Iraq*, pp. 8-9. Vezi, de asemenea, "Conclusions and Plan of Action of the Extraordinary European Council Meeting on 21 September 2001" și "Declaration by the Heads of State or Government of the European Union and the President of the Commission Follow-up to the September 11 Attacks and the Fight Against Terrorism, Brussels, 19 October 2001", în *European Union Foreign, Security and Defence Policy. Basic Documents*, pp. 224-229, Mario Fortini, "Foreign and internal security: one in the same", în *Diplomatic News*, May-June 2002, pp. 45-46, precum și *A European strategic concept-defence aspects*, pp. 9-10.

Bosnia și Herțegovina, Serbia și Muntenegru, Kosovo etc.) existența unor structuri statale slabe, conflictele civile și accesul la arme au determinat întărirea pozițiilor crimei organizate. Aceste situații sunt amenințări la adresa securității, prin sprijinirea traficului de droguri sau a celui de ființe umane.

PESC, PESA și viitoarea constituție europeană

Proiectul Tratatului instituind o Constituție pentru Europa (*Draft Treaty Establishing a Constitution for Europe*), face referiri atât la Politica Externă și de Securitate Comună (PESC), cât și la Politica de Securitate și Apărare Comună (PSAC), ca parte integrantă a PESC. În proiectul Constituției Europene, noul concept PSAC (*Common Security and Defence Policy*, CSDP) înlocuiește deopotrivă vechiul concept PESA, cât și varianta sa „desfășurată”, PESAC.

Tratatul de stabilire a unei Constituții europene, referindu-se la PESA, precizează că „sarcinile în cursul cărora UE poate folosi mijloacele militare și civile pot fi operațiile întrunite de dezarmare, sarcini umanitare și de salvare, consiliere militară și de asistență, sarcini de prevenire a conflictelor și de menținere a păcii, sarcini ale forțelor luptătoare în managementul crizelor, inclusiv de impunere a păcii și de stabilitate postconflict.”¹⁸

Proiectul Constituției Europene conține prevederi distincte cu privire la acțiunile externe ale Uniunii Europene (Titlul V). Acestea din urmă cuprind o serie de elemente interdependente, între care: politica comercială comună; politica externă comună; politica comună de securitate și apărare; dezvoltarea cooperării; asistența umanitară.¹⁹

În cadrul fiecăruia dintre aceste elemente componente, principalele obiective ale acțiunilor externe ale Uniunii Europene au în vedere respectarea a două principii fundamentale: acțiunile externe trebuie să se bazeze pe principiile care au guvernat crearea, dezvoltarea și lărgirea Uniunii Europene; acțiunile externe trebuie să urmărească maximizarea cooperării statelor membre în toate domeniile relațiilor internaționale.

Proiectul Constituției Europene aduce și cinci elemente de noutate importante în sfera Politicii de Securitate și Apărare Comune: extinderea misiunilor Petersberg; decizia înființării unei Agenții Europene privitoare la Armamente, Cercetare și Capacități Militare; aplicarea cooperării structurate (*structured cooperation*) la misiunile internaționale; posibilitatea cooperării mai strânse (*closer cooperation*) a statelor Uniunii în sfera apărării reciproce (*mutual defence*); introducerea unei clauze de solidaritate pentru cazurile producerii unor atacuri teroriste și a unor dezastre naturale sau produse de om.

¹⁸ *Treaty establishing a Constitution for Europe*, art. III-309.

¹⁹ *The Future of Europe – debate*, Title V: External Action of the Union, European Commission, Secretariat General, Document TF-AU/3, 2003.

Una dintre noutățile aduse de proiectul Constituției Europene este extinderea misiunilor Petersberg, care vor include: operațiuni comune de dezarmare; misiuni de salvare și umanitare; servicii de asistență și consultanță militară; misiuni de prevenire a conflictelor și de menținere a păcii; misiuni ale forțelor combatante de management al crizelor, incluzând impunerea păcii și stabilizarea postconflict.

Un alt aspect de noutate îl reprezintă faptul că prin Constituția Europeană se prevede explicit posibilitatea participării Uniunii Europene la misiuni civile sau militare de menținere a păcii, prevenire a conflictelor și întărire a securității internaționale în afara granițelor Uniunii Europene, abordare care, la rândul său, este pe deplin consonantă cu conceptul strategic și inițiativa UE privitoare la „Europa extinsă-noua vecinătate” (*Wider Europe-New Neighbourhood*).

Cooperarea structurată vine să răspundă unor probleme manifestate anterior în domeniul PESA, respectiv faptul că aceasta se baza adesea pe coaliții ad-hoc ale statelor interesate de a participa la această cooperare (inclusiv din afara Uniunii Europene). Mecanismul reflecta și faptul că doar un număr limitat de state membre mari aveau efectiv capacitatea de a întreprinde misiuni de tip Petersberg. Pornind de la aceste realități, proiectul Constituției Europene prevede posibilitatea ca realizarea unor misiuni în scopul păstrării valorilor Uniunii și apărării intereselor acesteia să fie încredințată unui grup de state membre care dispun de capacitatea și de voința de a executa acele misiuni. Cooperarea structurată este rezervată, așadar, acelor state membre ale căror capacități militare satisfac exigențe ridicate și care au încheiat angajamente reciproce în domeniu cu un grad de constrângere mai pronunțat (*more binding commitments*), în contextul noilor misiuni Petersberg²⁰.

Cooperarea mai strânsă în sfera apărării reciproce și clauza de solidaritate. Uniunea Europeană, prin proiectul de Tratat Constituțional face distincție între cazurile de agresiune armată și atacurile teroriste. Cooperarea mai strânsă în domeniul apărării se aplică cazurilor de agresiune armată și se supune prevederilor Articolului 51 din Carta Națiunilor Unite, în vreme ce clauza de solidaritate devine operațională în cazul unor atentate teroriste și calamități naturale sau produse de om. Mai exact, clauza de solidaritate prevede mobilizarea tuturor resurselor Uniunii Europene, inclusiv a resurselor militare, pentru: prevenirea amenințărilor teroriste pe teritoriul Uniunii Europene; protejarea populației și a instituțiilor de atacurile teroriste; acordarea de asistență statelor membre pe teritoriul cărora a avut loc un atac terorist sau un dezastru.

²⁰ *Ibidem*, article 40-6, p. 37.

Operațiile militare ale Uniunii Europene, operații în sprijinul vieții și libertăților fundamentale

Dincolo de o nouă viziune strategică privitoare la combaterea terorismului, ce stabilea o legătură directă între amenințarea reprezentată de terorism și proliferarea armelor de distrugere în masă, 11 septembrie 2001 a catalizat la nivelul Uniunii și un proces de regândire de ansamblu și dinamizare a PESA. Preluând mandatul din partea Națiunilor Unite, începând cu 1 ianuarie 2003, misiunea UE, în Bosnia și Herțegovina, s-a constituit în prima operațiune civilă inițiată sub egida Politicii Europene de Securitate și Apărare fiind, din acest punct de vedere, și un test de evaluare a capacității Uniunii Europene de a îndeplini astfel de operațiuni.

Situațiile în care mijloacele militare pot fi folosite pentru combaterea riscurilor la adresa securității pot include folosirea forțelor navale pentru urmărirea vaselor suspecte, folosirea mijloacelor de informații naționale sau a Centrului satelitar al UE, conceptualizarea acțiunilor întrunite ale poliției și jandarmeriei în operații de răspuns la crize și acțiunile în domeniul războiului informațional și în rețea. La această dată se poate afirma că UE are deja experiență în operații de sprijin a păcii, din moment ce la 31 martie 2003, Uniunea Europeană a lansat prima sa operațiune militară de menținere a păcii, în Macedonia (operațiunea „Concordia”)²¹.

Experiența operațiilor de sprijin a păcii arată că forțele militare au fost folosite în roluri care inițial nu erau considerate a fi principale, dar cu timpul această experiență a devenit un *aquis* internațional în managementul operațiilor, caracterizate de o serie de cerințe hibride politice și militare. Din punct de vedere istoric lupta împotriva piraților și patrularea pe mări a fost și încă este o misiune tradițională a forțelor militare navale. Forțele militare pot asigura în unele cazuri capabilități și mijloace mai eficiente în sprijinul legii. Elemente ale forțelor terestre sau forțelor de operații speciale pot acționa în misiuni de la colectarea de informații la operații ofensive sau de apărare antiteroriste precum și asistență în menținerea ordinii publice, supravegherea localităților și protecția unor obiective împotriva posibilelor atacuri teroriste

²¹ Operații în derulare: Operația militară în Bosnia Herțegovina (EUFOR-Althea); Misiunea de poliție în Bosnia Herțegovina (EUPM); O echipă de planificare în Kosovo; Misiunea de poliție în teritoriile palestiniene (EUPOL COPPS); Misiunea de asistență la punctul de trecere a frontierei în teritoriile palestiniene de la Rafah (EU BAM Rafah); Misiunea Integrată de respectare a legii pentru Irak (Eujust Lex); Misiunea de poliție în Afganistan (EUPOL AFGHANISTAN); EUFOR TCHAD/RCA; EUPOL RD CONGO; Misiunea de reformă a sectorului de securitate în RPD Congo (EUSEC RD Congo); Sprijinul UE la AMIS II (Darfur); Operații derulate: Echipa de consilieri de poliție în FYROM (EUPAT); Operația Militară în FYROM (Concordia); Misiunea de poliție în FYROM (Proxima); Misiunea de respectare a legii în Georgia (Eujust Themis); Misiunea de monitorizare la Aceh (AMM); Misiunea de poliție în Kinsasha (DRC) (EUPOL Kinshasa); EUFOR RD Congo; Operația militară în RPD Congo (Artemis).

sau interceptarea grupurilor de imigranți ilegali. Serviciile de informații se pot implica în lupta împotriva crimei organizate și traficului de droguri, cooperând cu poliția. Forțele navale pot urmări și intercepta transporturile suspecte sau pot executa misiuni de embargo. Forțele aeriene pot executa recunoașteri în operații împotriva crimei organizate, antiteroriste sau alte infracțiuni.

Aspectele referitoare la terorism, droguri și crimă organizată au legătură atât cu domeniul justiției, cât și cu domeniul PESC. La nivel național aceste aspecte se rezolvă de poliție care le prezintă la nivel european prin reprezentanții naționali. Cooperarea este interguvernamentală, având ca punct central pilonul trei, dar capacitățile europene implicate pot fi cele din pilonul doi.

Păstrând competențele principale ale ambilor piloni, este esențial ca PESA și JAI să realizeze o coordonare reală în situațiile în care UE trebuie să acționeze la nivel global împotriva riscurilor transnaționale. Acestea trebuie să primească un răspuns multidimensional. Mijloacele diplomatice, preventive, economice și politice asigură răspunsul principal, în timp ce mijloacele represive pot avea un rol complementar. Limitarea folosirii mijloacelor militare în sprijinul respectării legii în lupta împotriva acestor pericole este logică și de dorit cu condiția respectării anumitor reguli: realizarea unui control politic adecvat; subordonarea militară clară; folosirea mijloacelor militare numai dacă capacitățile acestora sunt unice, rentabile și pot fi folosite într-un mod compatibil cu rolul militar.